

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1968-1969

23 JANVIER 1969

PROPOSITION DE LOI

complétant l'article 71, § 1er,
du Code des impôts sur les revenus.

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

L'article 71, § 1er du Code des impôts sur les revenus stipule :

« Sont déduits de l'ensemble des revenus nets des différentes catégories visées à l'article 6, dans la mesure où ils n'ont pas pu être déduits pour la détermination de ces revenus nets :

- 1)
- 2)
- 3) les rentes alimentaires régulièrement versées par le contribuable à des personnes auxquelles il doit des aliments, conformément aux obligations prévues au Code civil et qui ne font pas partie de son ménage. »

L'administration interprète strictement ce texte :

a) *séparation de fait entre époux* : le mari ne doit le secours alimentaire à sa femme, en vertu de l'article 212 du Code civil que si celle-ci exécute son devoir de cohabitation ou en est dispensée par de justes motifs; il appartient à celui qui revendique la déduction d'une rente alimentaire de ses revenus imposables, de prouver que ladite rente est versée à son épouse en exécution d'une obligation à laquelle il est légalement tenu;

b) *séparation de corps et de biens et instances en divorce* : les pensions alimentaires ne peuvent être déduites de l'ensemble des revenus nets que si elles ont été fixées par décision judiciaire ou par convention entre les parties (articles 259 et 280 du Code civil); après le prononcé de la séparation de corps, le devoir de secours ne subsiste qu'au pro-

Chambre des Représentants

SESSION 1968-1969

23 JANVIER 1969

WETSVOORSTEL

tot aanvulling van artikel 71, § 1,
van het Wetboek van de Inkomstenbelastingen.

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Artikel 71, § 1, van het Wetboek van de Inkomstenbelastingen bepaalt :

« Van de gezamenlijke netto-inkomsten van de verschillende in artikel 6 bedoelde categorieën worden afgetrokken, voor zover zij niet konden worden afgetrokken voor de vaststelling van die netto-inkomsten :

- 1)
- 2)
- 3) de uitkeringen tot onderhoud die de belastingplichtige regelmatig heeft gestort aan personen aan wie hij onderhoud verschuldigd is overeenkomstig de in het Burgerlijk Wetboek bepaalde verplichtingen en die geen deel uitmaken van zijn gezin. »

De administratie interpreteert die tekst op beperkende wijze :

a) *feitelijke scheiding tussen echtgenoten* : krachtens artikel 212 van het Burgerlijk Wetboek is de echtgenoot slechts onderhoud verschuldigd aan zijn vrouw indien deze haar plicht van samenwoning vervult of daarvan ontslagen is om een wettige reden; degene die de aftrekking van een uitkering tot onderhoud van zijn belastbaar inkomen vraagt, moet bewijzen dat hij die uitkering aan zijn echtgenote verricht ter naleving van een verplichting die hem door de wet is opgelegd;

b) *scheiding van tafel en bed en procedure tot echtscheiding* : de uitkeringen tot onderhoud mogen slechts van het globale netto-inkomen worden afgetrokken, indien ze bij rechterlijke beslissing of bij overeenkomst onder de partijen (artikelen 259 en 280 van het Burgerlijk Wetboek) werden vastgesteld; na uitspraak van de scheiding van tafel en bed

fit de l'époux qui a obtenu la séparation (art. 308 du Code civil);

c) *divorce* : le lien conjugal est rompu et l'obligation de secours entre les époux n'existe plus; la pension alimentaire éventuellement versée ne peut donc pas être considérée comme une charge déductible sauf si elle est versée par application de l'article 301 du Code civil qui prévoit en cas de *divorce pour cause déterminée*, une pension au profit du conjoint innocent qui est indigent.

* * *

Dans les divorces et séparations de corps par consentement mutuel, les conventions préalables prévoient parfois, de la part d'un époux, le versement d'une pension alimentaire non seulement en faveur des enfants, mais également en faveur de l'autre époux.

L'administration fiscale considère que la pension alimentaire à l'époux *divorcé par consentement mutuel* ne constitue pas une charge déductible parce qu'il ne s'agirait pas d'une obligation prévue au Code civil.

Cette interprétation conduit à des situations injustes : un ex-mari payant une pension alimentaire à son ex-femme ne peut déduire cette charge si le divorce a été prononcé par consentement mutuel, tandis qu'il le peut, si le divorce a été prononcé à ses torts, *pour cause déterminée*.

Cette anomalie est susceptible de provoquer une pratique peu souhaitable et qui est générale en France.

Dans ce pays où la procédure de divorce par consentement mutuel n'existe pas, les parties qui sont d'accord pour divorcer présentent leur procédure sous la forme *fictive* d'un divorce pour cause déterminée. De telles pratiques sont évidemment malsaines.

Si l'interprétation de l'administration fiscale belge est maintenue, on assistera en Belgique, à la même pratique vicieuse que celle qui existe en France.

Ce serait d'autant plus regrettable que les enfants seraient alors privés des mesures de protection que la loi prévoit en leur faveur dans la procédure de divorce par consentement mutuel.

Une autre considération, de caractère fiscal, justifie tout autant notre proposition.

Ne pouvant déduire de ses revenus taxables la pension qu'il est tenu de verser à son ex-épouse, l'ex-mari est personnellement imposé sur ces mêmes montants, comme s'il les avaient conservés pour ses convenances personnelles.

Par contre, l'ex-épouse bénéficiaire de la pension, doit déclarer celle-ci à titre de revenu et ce même montant est alors à nouveau taxé dans son chef.

Notre proposition n'est pas de nature à faire augmenter le nombre des divorces par consentement mutuel.

Il va de soi que l'injustice fiscale que nous dénonçons n'est généralement pas un sujet de préoccupations pour les époux qui décident de divorcer par consentement mutuel.

Dans le cas contraire, les époux recourent alors à une procédure de divorce pour cause déterminée, qu'ils présentent sous une forme fictive.

En résumé, la présente proposition de loi a pour objet de mettre l'époux divorcé ou séparé de corps par consentement mutuel dans une situation fiscale équivalente à celle de l'époux coupable, divorcé à ses torts, d'éviter le recours à une procédure *fictive* de divorce pour cause déterminée qui aurait notamment pour conséquence de priver les enfants des mesures de protection légale prévues en leur

blijft de plicht van hulp alleen bestaan ten voordele van de echtgenoot die de scheiding heeft verkregen (art. 308 Burgerlijk Wetboek).

c) *echtscheiding* : de echtelijke band is verbroken en de plicht van hulp bestaat niet meer tussen de echtgenoten; de uitkering tot onderhoud, die eventueel wordt betaald, kan dus niet meer worden beschouwd als een aftrekbare last, tenzij ze betaald wordt bij toepassing van artikel 301 van het Burgerlijk Wetboek dat, *ingeval van echtscheiding op grond van bepaalde feiten* , in een uitkering voorziet ten voordele van de onschuldige echtgenoot, indien deze behoeftig is.

* * *

Bij de echtscheidingen en scheidingen van tafel en bed door onderlinge toestemming wordt in de voorafgaande schikkingen soms bepaald dat een van de echtgenoten een uitkering tot onderhoud zal betalen niet alleen ten voordele van de kinderen, maar eveneens ten voordele van de andere echtgenoot.

Het belastingbestuur is van mening dat de uitkering tot onderhoud aan de door *onderlinge toestemming* uit de echt gescheiden echtgenoot geen aftrekbare last is, omdat die verplichting niet wordt afgelegd door het Burgerlijk Wetboek.

Een dergelijke interpretatie leidt tot onbillijke toestanden : een man die een uitkering tot onderhoud betaalt aan zijn vroegere echtgenote, mag die last niet aftrekken indien de echtscheiding is uitgesproken door onderlinge toestemming, maar wel indien de echtscheiding in zijn nadeel is uitgesproken *op grond van bepaalde feiten* .

Die anomalie zou tot een ongewenste en in Frankrijk reeds veralgemeende praktijk kunnen leiden.

De procedure tot echtscheiding door onderlinge toestemming bestaat daar namelijk niet. De partijen die het eens zijn om uit de echt te scheiden, dragen de procedure *fictief* voor als voor een echtscheiding op grond van bepaalde feiten. Dergelijke praktijken zijn natuurlijk ongezonder.

Indien het Belgische belastingbestuur vasthoudt aan voornoemde interpretatie, zal bij ons dezelfde ongezonde praktijk als de in Frankrijk bestaande ingang vinden.

Zulks zou des te betreurenswaardiger zijn daar de kinderen in dat geval de beschermingsmaatregelen niet zouden genieten welke bij de wet in hun voordeel bepaald zijn in de procedure tot echtscheiding door onderlinge toestemming.

Doch ons voorstel is ook nog door een andere overweging — een van fiscale aard — verantwoord.

Daar de man de uitkering die hij aan zijn vroegere echtgenote moet betalen, niet mag aftrekken van zijn belastbaar inkomen, wordt hij zelf op die bedragen belast alsof hij die behouden heeft voor eigen gebruik.

Doch de vroegere echtgenote die de uitkering geniet, dient het bedrag ervan aan te geven als inkomen en op dit bedrag wordt zij dan opnieuw belast.

Ons voorstel zal het aantal echtscheidingen door onderlinge toestemming niet doen toenemen.

Het spreekt vanzelf dat de echtgenoten die ertoe besluiten uit de echt te scheiden door onderlinge toestemming, zich doorgaans niet bekommeren om de door ons aangeklaagde onrechtmatige belastingaanslag. Indien zij zich daar wel om bekommeren, wenden zij de procedure tot echtscheiding op grond van bepaalde feiten aan, die zij dan in een fictieve vorm voorstellen.

Samengevat heeft het onderhavige wetsvoorstel tot doel de door onderlinge toestemming uit de echt of van tafel en bed gescheiden echtgenoot in dezelfde fiscale situatie te plaatsen als die van de *schuldige echtgenote die in zijn nadeel uit de echt gescheiden is* , te voorkomen dat een *fictieve* procedure wordt aangewend tot echtscheiding op grond van bepaalde feiten, die met name tot gevolg zou hebben de

faveur dans le divorce par consentement mutuel et d'éviter une *double taxation* d'un même revenu.

Notre proposition de loi tend donc à mettre fin à une situation injuste et à rendre la législation plus logique.

kinderen te beroven van de wettelijke beschermingsmaatregelen, welke in hun voordeel bepaald zijn in de echtscheiding door onderlinge toestemming, en te vermijden dat een zelfde inkomen tweemaal belast wordt.

Ons voorstel strekt er dus toe, een einde te maken aan een onbillijke toestand en de wetgeving logischer te maken.

P. HAVELANGE.

PROPOSITION DE LOI

Article unique.

L'article 71, § 1er, 3° du Code des impôts sur les revenus est complété comme suit :

« ou résultant de conventions préalables à un divorce ou à une séparation de corps par consentement mutuel. »

8 janvier 1969.

WETSVOORSTEL

Enig artikel.

Artikel 71, § 1, 3°, van het Wetboek van de Inkomstenbelastingen wordt aangevuld als volgt :

« en de uitkeringen tot onderhoud die voortvloeien uit schikkingen welke getroffen zijn vóór een echtscheiding of een scheiding van tafel en bed door onderlinge toestemming ».

8 januari 1969.

P. HAVELANGE,
L. DEFOSSET,
G. CUDELL,
P. DELFORGE,
G. MOULIN,